

Bergen Byarkiv

Tirsdagskvelder

Program 2017

Bergen Byarkiv
Kalfarveien 82

Postadresse: Postboks 7700, 5020 Bergen

Telefon: 55 56 62 83

E-post: post.byarkivet@bergen.kommune.no

www.bergen.kommune.no/byarkivet

Du finner også Bergen Byarkiv på Facebook og Twitter.

BERGEN
KOMMUNE

Stiftelsen Lokalhistorisk Arkiv i Bergen

Noen av kvinnene som arbeidet på bomullsfabrikken i Arna i 1891. Utsnitt av fotografi fra arkivet etter Arna fabrikk, A-0091. Fotograf: N.O.Reppen

Foredragene starter kl. 19 (dørene åpner kl. 18.45),
og holdes på byarkivets lesesal i Kalfarveien 82.

10. januar

Jørn Øyrehagen Sunde

Fattigomsorg og banksystem - donasjonar til trengande i Bergen

Fattigomsorga i Bergen på 1770-talet var finansiert av private donasjonar. Frå 1600-talet gav bergensarar store summer til gode føremål. Men det var berre avkastninga som vart brukt. Kapitalen vart lånt ut til ei rente på 4-5%, og kvar institusjon fungerte og som ein liten bank. Fattigomsorg og banksystem var dermed lenge to sider av same sak. Jørn Øyrehagen Sunde er professor i rettshistorie ved Universitetet i Bergen.

14. februar

Håkon Haugland

Fra aldershjem til hotell - Zander Kaaes Stiftelse i Bergen

I 1770 ble Zander Kaaes Stiftelse i Kong Oscars gate tatt i bruk som aldershjem for 18 lemmer, både menn og kvinner. Senere ble det et hjem kun for kvinner. Nå er bygningen nyoppusset og tatt i bruk som hotell. I stiftelsens arkiv finnes historien helt tilbake til 1700-tallet. Med utgangspunkt i arkivet vil historiker Håkon Haugland fra Universitetet i Bergen fortelle om stiftelsen og de som bodde der.

14. mars

Ragnhild Hutchison

Smaken av Bergen på 1700-tallet

Toll- og skipsanløpslister fra 1700-tallet gir et unikt innblikk i 1700-tallssamfunnet gjennom varene og skipene som ankom norske havner. I dette foredraget vil historiker Ragnhild Hutchison, som leder Tollisteprosjektet, fortelle om noen av de nye smakene som kom til Bergen fra hele verden gjennom 1700-tallet, og hva det kunne bety – helt ned på tallerkennivå.

4. april

Anders Haaland

Skoltegrunnsutstikkeren 100 år

I 2017 er det 100 år siden Skoltegrunnsutstikkeren sto ferdig. Kaien var det viktigste kaianlegget som ble ferdigstilt i Bergen 1900–40. Den bidro til utviklingen av en moderne kai-havn, samtidig som den endret Vågen som historisk havnebasseng ved å utvide den kraftig og skjerme den. Historiker Anders Haaland, forfatter av verket «Bergen havn gjennom 900 år», vil fortelle om Skoltegrunnsutstikkerens historie.

9. mai

Ingeborg Fløystad

Kvinnearbeid i jordbruks- og industribygda Arna 1870-1930

Bygdekvinnene har alltid vært nødvendige samfunnsbyggere. I Arna var kvinnene familiearbeidskraft i husholdninger og jordbruk, og de var lønnede arbeidere i bl.a.

tekstilindustrien. Historiker Ingeborg Fløystad, som også har skrevet bok om temaet, vil fortelle om kvinnes varierte arbeid i lokalsamfunnet på slutten av 1800- og tidlig på 1900-tallet.

5. september

Erling Virkesdal

De Zee Ploeg - emigrantskipet som hamna i Bergen

I august 1817 var skipet *De Zee Ploeg* på veg til Amerika med tyske utvandrere. Skipet kom ut i sterk storm i Nordsjøen og måtte ha hjelp. Det havarerte skipet endte i Bergen, der det førte til stor ståhei. Mange passasjerer døde både om bord og i byen. Andre busette seg i Bergen og har sett sine spor. Historiker Erling Virkesdal forteller om skipets skjebne, og viser ein kort dokumentarfilm om havariet.

3. oktober

Jørn Øyrehagen Sunde

Magiske førestillingar og trolldomsforordninga av 1617

Det magiske har vorte brukt til å forklare hendingar og handlingar til alle tider. Men frå om lag 1590 til 1690 vart trolldom forfølgd og straffa strengt. I 2017 er det 400 år sidan trolldomsforordninga av 1617 "Om Trollfolk oc deres Medvidere" vart ein katalysator i trolldomsprosessane. Kva var årsaka til at trolldom vart eit samfunnsvonde? I kva situasjonar oppstod skuldinger om trolldom? Og kvifor slutta ein å forfølgja trollfolk? Jørn Øyrehagen Sunde er professor i rettshistorie ved Universitetet i Bergen.

Lørdag 11. november

ARKIVDAGEN 2017

Program kommer senere

12. desember

Sigrid Lien

Klassebildet – fra disiplin til individualisme

I museer, arkiver og private hjem finnes mange gamle klassebilder. Tynget av stundens alvor poserer elevene i sine beste klær, overvåket av et strengt lærerblikk. I den senere tid har sjangeren endret seg som følge av den demokratiseringsprosessen som både skolen som institusjon og fotografiet selv har vært en del av. Professor i kunsthistorie Sigrid Lien forteller om utviklingen av klassebildet.

Med forbehold om endringer.